

370.
16-T(1)
2001
GS. TS. NGUYỄN CẢNH TOÀN

TUYỂN TẬP TÁC PHẨM

TỰ GIÁO DỤC
TỰ HỌC
TỰ NGHIÊN CỨU

TẬP I

Kính gửi

anh Nguyễn - Văn - Đ.
Tác giả

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

VV-02/ 9158

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI
TRUNG TÂM VĂN HÓA - NGÔN NGỮ ĐÔNG TÂY

MỤC LỤC

- Lời giới thiệu 7
- Giới thiệu tiểu sử của Nguyễn Cảnh Toàn 9

Chương I

SỰ TRƯỞNG THÀNH

1. Một nền giáo dục rất đáng tự hào 15
2. Tôi đã học ở trường Quốc học Vinh – Huỳnh Thúc Kháng
như thế nào? 20
3. Say mê toán trong học tập, giảng dạy nghiên cứu 26
4. Học sinh nên học toán thế nào cho tốt? 32
5. Tráng cao ơi là cao 40
6. Xếp ga 42
7. Bài học trên đường 44
8. Bố và hai con gái 45
9. Thành án trộm đáng khen 47
10. Tổng vệ sinh đón Tết 48
11. Kỷ niệm tuổi thơ 50
12. Tư duy và nhân cách quan trọng hơn kiến thức 53
13. Gặp gỡ một nhà toán học – học sinh cũ trường Quốc học Huế 56
14. Thực chất của giảng dạy ở đại học là nghiên cứu khoa học 60

15. Toán học và triết học	66
16. Rèn luyện thế giới quan duy vật biện chứng và nhân sinh quan cộng sản chủ nghĩa qua việc dạy toán và học toán ở đại học.	85
17. Học toán, làm toán một cách thông minh, sáng tạo	98
18. Còn cơ bản hơn cả khoa học cơ bản	106
19. Một số ý kiến về công tác bồi dưỡng cán bộ giảng dạy đại học	109
20. Một chương trình thực nghiệm khoa học về đào tạo giáo viên phổ thông trung học	117
21. Chương trình thực nghiệm khoa học về đào tạo giáo viên phổ thông trung học	122
22. Khoá tốt nghiệp đầu tiên và triển vọng	128
23. Tiến bộ mới của chương trình thực nghiệm khoa học về đào tạo giáo viên trung học	133
24. Giáo dục từ xa và chiến lược giáo dục ở Việt Nam	136

Chương II

QUAN ĐIỂM VỀ HỌC VÀ DẠY

1. Toán học và văn nghệ	139
2. Ai bảo toán học là khô khan?	143
3. Vấn đề giáo dục toàn diện ngày nay	145
4. Lời nói đầu của sách <i>Học và dạy cách học</i>	147
5. Chiến lược phát huy nội lực của người học	151
6. Nên học và dạy cách học như thế nào?	185
7. Sách <i>Luận bàn về kinh nghiệm tự học</i>	187
+ Lời giới thiệu: NXB Giáo dục	187
+ Lời nói đầu của tác giả	187
+ Chương I: Luận bàn về tự học	191

+ Chương II: Phương châm cơ bản bảo đảm thắng lợi của tự học	212
+ Chương III: Các trở lực cho việc tự học và kinh nghiệm khắc phục	223
+ Chương IV: Tự học và nghiên cứu khoa học	233
8. Mấy suy nghĩ và kinh nghiệm về tự học	244
9. Trưởng thành nhờ sinh viên thắc mắc	259
10. 5 mọi và 7 tư duy	260
11. Nhà giáo và thời đại	264
12. Dạy học thế nào?	267
13. Hiện đại nhưng phải hài hoà, đồng bộ	272
14. Hiện đại và hài hoà trong giáo dục	275
15. Hiện đại và truyền thống	279
16. Dạy nghề phổ thông	282
17. Tự học đối với thanh niên nông thôn	284
18. Suy nghĩ về dạy nghề ở nước ta	287
19. Giải quyết mâu thuẫn giữa muốn học lên và đi học nghề như thế nào?	290
20. Phải chăng sắp đến thời hoàng kim của vừa học vừa làm?	293
21. Suy nghĩ về giáo dục ở miền núi	296
22. Chương trình và phương pháp – cái nào cần đổi mới trước?	300
23. Bàn thêm về phong cách giảng dạy mới ở đại học	302
24. Phải chăng đây là thời cơ đưa hoạt động nghiên cứu khoa học vào trường phổ thông trung học	320
25. Giáo dục phổ thông với nghiên cứu khoa học	325
26. Đã đến lúc từng bước đưa nghiên cứu khoa học vào nhà trường phổ thông	328
27. Về vai trò của hoạt động tập dượt nghiên cứu khoa học và nghiên cứu khoa học trong nhà trường phổ thông	331
28. Tập dượt cho học sinh phổ thông nghiên cứu khoa học	339

Chương III

QUAN ĐIỂM VỀ HỌC VÀ DẠY TOÁN

1. Số ảo ngu ngốc hay thông minh	346
2. Tại sao lại là $a^2 = b^2 + c^2$	354
3. Ẩn sâu trong Pitago là Oclit	356
4. Cái tuyệt đối lại là tương đối!	359
5. Số và lệnh	366
6. Số, lệnh và hình	369
7. Số, lệnh, hình và gì nữa	372
8. Nào đã hết đâu với số và lệnh	375
9. Chiều sâu của một bài toán giản đơn	378
10. Tư tưởng tiến công trong toán học	381
11. Nhân dự một tiết toán của lớp 4, nghĩ về đổi mới phương pháp dạy học	384
12. Học vẹt	387
13. Thư của Nguyễn Cảnh Toàn trả lời một giáo viên đang đọc sách <i>Phương pháp luận duy vật biện chứng với việc học, dạy và nghiên cứu toán học</i>	390
14. Đúng mà chưa thật đúng	392
15. Hãy tiếp tục tìm tòi	394
16. Hãy đi xa hơn nữa	395
17. Như một trò ảo thuật	397
18. Cuốn sách <i>Tập cho học sinh giỏi toán làm quen dần với nghiên cứu toán học</i>	400
19. Cuốn sách <i>Phương pháp luận duy vật biện chứng với việc học, dạy và nghiên cứu toán học – Tập 1</i>	591

20. Cuốn sách *Phương pháp luận duy vật biện chứng với việc học, dạy và nghiên cứu toán học* – Tập 2 705
21. Thấy gì qua 25 năm mở các lớp chuyên toán? 813
22. Không nên có lớp chuyên, lớp chọn 814
23. Bàn thêm về các trường lớp năng khiếu 817
24. Từ sữa trâu đến sáng tạo toán học 822
25. *Cổ học tinh hoa* với tự học 826
26. Một số ý kiến xung quanh vấn đề giảng dạy toán ở đại học 827

PHẦN PHỤ LỤC

- Cảm nghĩ và thu hoạch sau khi đọc Chương I 838
- Cảm nghĩ và thu hoạch sau khi đọc Chương II 850
- Cảm nghĩ và thu hoạch sau khi đọc Chương III 862
- Phần ảnh: gồm 17 ảnh 877
- Danh mục các bài báo của Nguyễn Cảnh Toàn viết về giáo dục (392 bài) 889
- Các buổi phát hình của VTV2 về Nguyễn Cảnh Toàn (5 buổi) 914
- Danh mục các sách giáo khoa tham khảo, chuyên khảo, phổ biến khoa học do Nguyễn Cảnh Toàn biên soạn và đã xuất bản (26 quyển) 914
- Danh mục các bài báo của Nguyễn Cảnh Toàn về phát minh toán học (22 bài) 916
- Danh mục các bài báo và tư liệu đưa tin hoặc nói về thân thế, sự nghiệp của Nguyễn Cảnh Toàn (57 bài) 918
- Danh mục các sách, từ điển nước ngoài có ghi tiểu sử của Nguyễn Cảnh Toàn (10 quyển) 922

- Một số bài báo của các tác giả khác viết về Nguyễn Cảnh Toàn	
+ Bước trưởng thành của một nhà bác học	923
+ Thời gian và kỷ niệm	926
+ Cậu bé nông dân tự học thành bác học	927
+ Người của Đảng	930
+ Thầy tôi, người hay đặt lại vấn đề	951
+ Dải lụa đỏ cho nhà toán học	953
+ Thư gửi ông Vụ trưởng Vụ Khoa học và Công nghệ - Bộ Giáo dục và Đào tạo	956
+ Thư của chị Bình Minh	957
+ Thư trả lời chị Bình Minh	958
+ Thư thứ nhất của cháu Thắng	959
+ Thư thứ hai của cháu Thắng	961
+ Thư của cháu Đặng Công Nguyên	962
+ Cảm và nghĩ về cuộc đời nhà giáo	963
+ Trích thư của ông Nguyễn Văn Trưng	966
+ Phương pháp giáo dục – thách thức của tương lai	967
+ Danh nhân khoa học thế giới Nguyễn Cảnh Toàn với học sinh, sinh viên	969
+ Người thầy của thời đại trí tuệ	973
+ Giáo sư Nguyễn Cảnh Toàn, nhà giáo, nhà toán học lớn	976
+ Chân dung Nhà giáo Nhân dân	978
+ Professor Canh Toan Nguyen, DDG, MOIF và bản dịch tiếng Việt	982
+ Giáo sư Toàn giữ cho ngọn đuốc cháy sáng	986
+ Thành tựu đáng tự hào của trường PTTH tư thục Marie Curie Hải Phòng	990

- + Điểm sách *Phương pháp luận duy vật biện chứng với việc học, dạy, nghiên cứu toán học* 993
- + Gặp gỡ một nhà toán học - học sinh cũ trường Quốc học Huế 994
- + Nhân đọc quyển *Tập cho học sinh giỏi toán làm quen dần với nghiên cứu toán học* 997
- + Không gian siêu phi Oclit - một tư tưởng kỳ lạ và táo bạo 999
- + Nguyễn Cảnh Toàn, sáng ngời một tấm gương tự học 1004
- + Bốn anh em – Bốn nhà giáo – Bốn nhà khoa học 1022